

здатності до самореалізації та творчого самовираження, формування та вдосконалення власної комунікативної компетентності.

Список бібліографічних посилань

1. Локарева Г. В. Проблема формування у майбутніх журналістів культури професійного спілкування як ознаки комунікативної компетентності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2013. Вип. 30. С. 221-228.

URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2013_30_36 (дата звернення : 2.02.2018).

2. Винославська О. В., Бреусенко-Кузнецов О. А., Зливков В. Л., Апішева А. Ш. Психологія. Навчальний посібник. Київ: Фірма "ІНКОС", 2005. 9-10 с.

3. Васильева Л. А. Делаем новости! Москва, 2003. 100с.

4. Свитич Л. Г. Профессия: журналист. Учебное пособие. - Издательство Аспект Пресс. Москва. 2003. С. 28

Науковий керівник: Грєса Наталія Володимирівна, доцент кафедри соціології та психології факультету №6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент.

Лещенко Олена Сергіївна,

науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності Харківського національного університету внутрішніх справ

РЕСУРСНІСТЬ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ КРИЗЬ ПРИЗМУ ГЕНДЕРА

Актуальність теми зумовлена потребою вивчення та оптимізації психологічної ресурсності працівників поліції обох статей, що надає можливість ефективніше організувати психологічне супроводження їх професійної діяльності. В правоохоронних структурах світу поступово збільшується кількість жінок, але, статистичні відомості останнього десятиліття свідчать, що жінки частіше зазнають труднощів щодо

самореалізації у професії, оскільки у суспільстві існують стереотипи про суто «чоловічі» професії та «неможливість» жінок поєднувати досягнення у професійній сфері з повноцінною родиною.

Ресурсність є однією з суттєвих індивідуальних характеристик людини, тому різні аспекти проблеми психологічних ресурсів особистості розглядалися в працях науковців: як стратегії життя (К. Абульханова-Славська, Л. Анциферова, А. Кронік, О. Маклаков); як особлива організація психічних властивостей особистості (І. Бринза, В. Дружинін, Д. Леонт'єв, М. Холодна); як механізми саморегуляції поведінки (О. Рогозян, О. Сергієнко, В. Моросанова, В. Толочек); як можливості і засоби подолання стресу (В. Бодров, Т. Крюкова, Р. Лазарус, С. Хобфолл, С. Хазова); як механізми регуляції діяльності та поведінки (Г. Віленська, А. Дьомін, Ю. Ковальова); як ресурсні стани (А. Деркач, А. Прохоров, В. Козлов). На думку вітчизняного психолога О. Штепи, психологічна ресурсність – це уміння людини актуалізувати власні ресурси та оперувати ними. Психологічними ресурсами людини є: впевненість у собі, доброта до людей, допомога іншим, успіх, любов, творчість, віра у добро, прагнення до мудрості, робота над собою, самореалізування у професії, відповідальність [1].

Метою дослідження стало вивчення психологічної ресурсності поліцейських патрульної служби. В дослідженні приймали участь майбутні поліцейські патрульної служби, всього 89 осіб у віці 23–34 роки, з них сформовано дві групи: перша група складалася із 40 жінок та друга група зі 49 чоловіків. У дослідженні було використано методики: «Опитувальник психологічної ресурсності особистості» О. Штепи, «Стійкість життєвого світу людини» І. Логінової, проведене анкетування за спеціально розробленою анкетною, використано математико-статистичні методи .

За результатами анкетування респондентів обох груп, важливими є такі особистісні ресурси поліцейського: відповідальність, цілеспрямованість, адекватна самооцінка, впевненість, адаптивність, вміння саморозвиватися,

стан здоров'я, толерантність. Жінки відзначили важливість моральності, психологічну гнучкість та фізичну силу. Чоловіки відмітили як бажаний ресурс почуття благополуччя, емоційну рівноваженість та самореалізацію.

В обох групах досліджуваних значущими психологічними ресурсами є: самореалізація у професійній діяльності, впевненість у собі, відповідальність. І чоловіки і жінки обізнані щодо власних психологічних ресурсів, впевнені, що можуть їх оновлювати, здатні самотійно та ефективно долати труднощі майбутньої професії, бути життєстійкими та цілеспрямованими, вдало будувати кар'єру. Важливими виявилися такі ресурси як доброта до людей та допомога іншим, які узгоджуються з відповідями на питання анкети. Майбутні працівники патрульної поліції серед своїх професійно значущих психологічних якостей виділили: навички спілкування та навички рольової поведінки, ініціативність, спрямованість на громадян, здатність до розумного ризику, прагнення до успішного виконання службових завдань. Низьким рівнем сформованості, тобто не вартими уваги психологічними ресурсами, виявилися віра у добро та мудрість, які проявляються у сумнівах досліджуваних щодо наявності справедливості в світі, невмінні або небажанні бути милосердним, схильності амбівалентно сприймати себе й своє життя в цілому.

Якісний аналіз структури психологічної ресурсності дозволив побачити її своєрідність у жінок та чоловіків. Отримані розбіжності в групах досліджуваних за шкалою «Робота над собою» (група 1 – $6,87 \pm 0,39$, група 2 – $3,28 \pm 1,45$; $p \leq 0,05$) дозволяють зробити припущення, що жінки пов'язують самореалізацію та набуття професіоналізму з постійною кропіткою працею, яка позитивно впливає на процес особистісного та професійного становлення. Чоловіки з групи досліджуваних відчувають впевненість у собі теперішньому і мають стратегії саморозвитку та успішного професійного зростання спрямованих у майбутнє, про що свідчать вірогідні розбіжності за шкалою «Успіх» (група 1 – $3,55 \pm 1,04$, група 2 – $7,15 \pm 0,4$; $p \leq 0,01$). Також чоловіки краще за жінок усвідомлюють власні можливості, їм притаманне вміння вдало використовувати власні ресурси (група 1 – $4,62 \pm 2,04$, група 2 –

7,15±0,45; $p \leq 0,01$). Отримані дані за відповідною шкалою «Вміння використовувати власні ресурси» є показником того, що чоловіки прагнуть до саморозкриття, творчого саморозвитку, успіху у професії.

Виявлено гендерні особливості ресурсності: в групі жінок сформованими психологічними ресурсами є «робота над собою» та «любов». Ресурс «робота над собою» забезпечує жінкам можливість долати психологічні бар'єри до самореалізації. Для жінок в межах діючої гендерної рольової моделі значущими в професійній та приватній сферах є взаємини з людьми, тому важливим виявився ресурс «любов»; в групі чоловіків сформованим психологічним ресурсом виявився «успіх», що характеризує наявність у досліджуваних суб'єктивного почуття самореалізації та свідчить про їх бажання напрацювати досвід на первинних сходинках професійної кар'єри, бути компромісним за необхідності.

Список бібліографічних посилань

1. Штепа О. С. Психологічні ресурси як унікальні якості майбутніх психологів. *Гуманітарний вісник*. Додаток 1 до Вип. 27, т. V (38) : Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». Гнозис, 2012. С. 536–542.

Науковий керівник: Шевченко Лариса Олександрівна, доцент кафедри соціології та психології факультету №6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент.

Лісна Наталія Андріївна,

слухач магістратури факультету №6

Харківського національного університету внутрішніх справ

ВІКТИМНА ПОВЕДІНКА ЯК ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Предмет віктимології вивчає особистість жертви злочину, факторів її формування, її зв'язки і взаємини зі злочинцем, особливостей поведінки до і в